

KULTURDEPARTEMENTET
Postboks 8030 DEP

0030 OSLO

Dato: 20.09.2024
Saksnr.: 24/18542-2
Deres ref.: 24/1416

Høringsuttalelse – Forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet

Drammen kommune viser til brev datert 8. mai, 2024 med forslag til endringer i spillemiddelordningen for anlegg til idrett og fysisk aktivitet. Drammen kommune hadde i 2024 søknader til en verdi av 27 413 000 kroner satt til å være formelt i orden. Av dette søknadsbeløpet tilhørte 15 752 000 kroner idrettslag, 11 661 000 kroner til totalt 22 idrettsanlegg. Både kommunen og idrettslag er avhengig forutsigbarhet og gode, men rettferdige, rammer i spillemiddelordningen for å ivareta anleggsutbyggingen i som har hatt en nedadgående kurve i Drammen kommune det siste tiåret.

For kommuner og lag med krevende økonomi er det avgjørende at kommende endringer i spillemiddelordningen ikke er vesentlig til ugunst for søkere og anleggsutbyggere fra den ordningen som nå er. Drammen kommune stiller seg bak en rekke forslag foreslått av Kulturdepartementet, som setter et større fokus på mer behovsvurdering. Det er nødvendig for å sikre at vi bygger de anleggene det er mest behov for, først. Drammen kommune stiller seg særlig negativ til enkelte forslag, som maks tre forsøk på å søke spillemidler, som etter kommunen sin mening vil stoppe realiseringen av en rekke prosjekter, både hos kommuner og idrettslag.

Kommunedirektøren viser nedenfor til innspill til de 26 forslagene som departementet ønsker innspill på:

Forslag 1

a. Fylkeskommunene utarbeider oversikter over anleggsbehov i sin region. Disse oversiktene oppdateres jevnlig og legges til grunn for prioritering av spillemidler til anlegg.

Behovsoversiktene bør baseres på følgende kriterier:

- o Områder/kommuner med levekårsutfordringer*
- o Områder eller anleggstyper med underdekning*
- o Anlegg med fokus på sambruk/flerbruk/samarbeid*

b. På bakgrunn av regionale særegenheter og behov vurderer den enkelte fylkeskommune i tillegg eventuelle andre kriterier som kan være aktuelle.

Arena kultur, idrett og friluftsliv

Anlegg, idrett og natur

Organisasjonsnummer

Postadresse

Postboks 7500

3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Grønland 60

3045 DRAMMEN

Telefon +4732040000

kommunepost@drammen.kommune.no

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune er positiv til at det skal prioriteres spillemidler til områder med levekårsutfordringer, områder med underdekning og til anlegg med fokus på sambruk, flerbruk og samarbeid. Kommunen støtter en større vektlegging av behov i forbindelse med de fylkeskommunale tildeling av spillemidler til idrettsanlegg. Prioriteringene må forankres i kommunale anleggsplaner, hvor det gjøres medvirkning, i overensstemmelse med forslag 2.

Forslag 2

Som ledd i å styrke kommunenes arbeid med anleggsbehov og -prioritering, stilles det som vilkår at et anlegg må være «omtalt og prioritert» i en kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet for å kunne søke om spillemidler til anlegg.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at anlegg skal være omtalt og prioritert i en kommunal plan. Det vil bidra til at det gjøres gode medvirkningsprosesser og behovskartlegginger i forbindelse med anleggsplaner.

Kommunen ønsker felles verktøy og arbeidsmetoder på tvers av kommune-Norge, som vil styrke kommunenes kunnskapsnivå. Slike verktøy og data vil skape gode kunnskapsgrunnlag som kan benyttes både hos kommune og fylkeskommune, i arbeidet med slike anleggsplaner.

Forslag 3

Fordeling av rammen til ordinære anlegg mellom fylkene foretas på én av følgende måter:

- a. Beholde dagens kriterier, men der hvert kriterium vektes med 1/3*
- b. Beholde dagens fordelingskriterier og vektingen mellom disse*

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Det er ikke ukjent at kommuner med god økonomi kommer best ut av nåværende løsning. Drammen kommune har forståelse for at det og er anleggsbehov i disse kommunene. En oppjustering av innbyggertall og anleggsdekning i fordelingsnøkkelen vil etter Drammen kommune sin vurdering bidra til å styrke vektleggingen av. I kommuner med utfordrende økonomier som Drammen er det ikke midler til å bygge like mange eller store anlegg som i andre kommuner, og kommunen må gjøre nøye vurderinger av hvilke prosjekter som skal realiseres. Selv om det ikke bygges like mange anlegg som i andre kommuner, er likevel hvert anlegg særdeles viktig for å legge til rette for aktivitet. Drammen kommune støtter KUDs forslag om lik vekting mellom de tre kriteriene, da det gir en mer rettferdig fordeling av midlene.

Forslag 4

Det fremmes to alternative modeller for en justert tilskuddsordning for ordinære anlegg til idrett og fysisk aktivitet:

a. Eksisterende tilskuddsordning videreføres, med de endringer som ellers foreslås i høringsnotatet.

b. En to-delt ordning:

- *Eksisterende tilskuddsordning videreføres som i pkt. a. over. Hoveddelen av midlene følger denne fordelingen.*

- *En andel av midlene settes av til regionale prioriteringer.*

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommuner støtter at fylkeskommunen får avsatt midler til regionale prioriteringer, forutsatt at midlene fordeles basert på behov. Uten gode verktøy og kunnskapsgrunnlag vil behandlingen være mer uforutsigbar og skjønnsmessig.

Forslag 5

Dersom alternativ b. over, dvs. en to-delt ordning, velges, foreslås at

a. fylkeskommunene kan benytte inntil 10 % av rammen, fordelt ihht. pkt. 4.3, til regionale prioriteringer

b. pressområdemidler og særskilt tilskudd til større interkommunale anlegg avvikles som egne tilskuddssatser og inngår i fylkeskommunenes regionale handlingsrom. Ordningen med økt tilskudd til anlegg i Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen videreføres

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommuner mener at nåværende praksis skaper forutsigbarhet og er gunstig for å løfte frem prosjekter i områder med særskilte levekårsutfordringer. Det stemmer overens med departementets nåværende fokus på behovsvurdering. Kommunen mener at dersom det settes av en pott til regionale prioriteringer må det være felles verktøy for å vurdere behov, for å sikre likebehandling, og samtidig hindre at politisk innflytelse eller andre faktorer får betydning.

Forslag 6

Hvilke anleggstyper det kan søkes om tilskudd til, tilskuddssatser og -andeler vil bli fastsatt i årlige rundskriv e.l. fra KUD.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at det er fleksibilitet i vurderingen av hvilke anleggstyper det kan søkes om tilskudd til, tilskuddssatser og andeler, og at justeringer kan bli fastsatt i et årlig rundskriv. Drammen kommune mener at enkelte satser ikke holder følge med et økt kostnadsbilde.

Forslag 7

Ordningen erstatter eksisterende nærmiljøanleggsordning

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune ser at en forenkling av nærmiljøanleggsordningen i noen tilfeller kan være gunstig for søker ved å bidra til å realisere prosjekter tidligere enn før. Mange ikke-kommunale søkere forholder seg til andre frister enn de som er i spillemiddelordningen med hensyn ekstern finansiering. Det vil kunne raskere avklare om et prosjekt er mulig å gjennomføre eller ikke.

Allikevel kan ikke Drammen kommune støtte om den foreslåtte løsningen. Drammen kommune mener den foreslåtte løsningen vil innebære mindre behovsvurdering enn det KUD ønsker med andre forslag i denne høringen. Det knyttes bekymring til om denne ordningen vil føre til at Tildelingspotten til nærmiljøanlegg kan bli brukt opp tidligere enn tenkt, noe som kan føre til at anlegg med mindre behov realiseres først. Kommunen, fylkeskommunen og departementet vil samtidig ha mindre oversikt over anleggsutviklingen og heller ikke se anleggsutbyggingen opp mot øvrige planer.

En annen utfordring som søker vil kunne møte på, er dersom søker har misforstått om et anlegg er nærmiljøanlegg eller ordinært anlegg. Dette gjelder eksempelvis mindre idrettsanlegg som benyttes av den organiserte idretten. Med ulike frister vil det kunne være til forvirring for søkere, og ikke forenkling, som tiltenkt. Den foreslåtte løsningen er avhengig at alle søkere har god kjennskap til spillemiddelordningen.

Forslag 8

Det settes av 10 % av de samlede spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet (post 1.1. på hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål) til denne ordningen.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune er positiv til et økt fokus på anlegg til egenorganisert og uorganisert aktivitet gjennom spillemiddelordningen, men støtter opp ikke opp om den foreslåtte løsningen for nærmiljøanlegg. Kommunen ønsker å fortsette med nåværende fordeling, slik at alle midler fordeles hvert år, og at det ikke er en differanse på den tilgjengelige potten og totalt søknadsbeløp.

Forslag 9

Fylkeskommunens handlingsrom til å godkjenne anleggstyper for tilskudd, jf. pkt. 3.6 i dagens bestemmelser, videreføres.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Fylkeskommunen bør fremdeles ha handlingsrom til å godkjenne anleggstyper for tilskudd.

Forslag 10

Maksimalt tilskudd per anlegg settes til 400 000 kroner. Maksimalt statlig tilskuddsandel per anlegg settes til 50 %.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter forslag om å øke tilskuddssatsen til 400 000 kroner per anlegg. En økning er forenlig med det økte kostnadsnivået.

Forslag 11

Tilleggstilskudd til utvalgte områder med særskilte levekårsutfordringer videreføres.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at utvalgte områder med særskilte levekårsutfordringer skal få tilleggsstøtte. For å ivareta forutsigbarhet for søkere bør det gjøres en vurdering på når disse områdene skal velges ut.

Forslag 12

Det legges opp til løpende søknadsbehandling og utbetaling av tilskudd

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Tildelingspotten til nærmiljøanlegg kan bli brukt opp tidligere enn tenkt, noe som kan føre til at anlegg med mindre behov realiseres først. Drammen kommune støtter dermed ikke forslag 12.

Forslag 13

Midlene fordeles mellom fylkene iht. antall barn og unge (6 – 19 år).

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommunen støtter ikke foreslått utforming på forenkling av nærmiljøordningen.

Forslag 14

Søknadsberretigede aktører, unntatt kommuner mv., skal ha idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter ikke opp utfasingen av borettslag, bygdelag og velforeninger som søknadsberretigede aktører til spillemidler til nærmiljøanlegg. Kommuner og idrettslag fokuserer i stor grad på anlegg i tilknytning idrettsanlegg, skoler og parker. Borettslag, bygdelag og velforeninger kan bidra til å bygge anlegg som sikrer et større mangfold aktiviteter, bidra til å realisere anlegg i områder med lite egnede areal til fysisk aktivitet, samt tilrettelegge for barn og ungdom som ikke deltar i den organiserte idretten. Drammen kommune mener at mer behovsvurderte prioriteringer i forbindelse med anleggsplanen vil sikre at det er de riktige anleggene som bygges først. Å kutte disse søkerne fra spillemiddelordningen vil etter Drammen kommune sin vurdering ha liten betydning på etterslepet mellom tilgjengelige midler og totalt søknadsbeløp.

Forslag 15

Det Frivillige Skyttervesen (DFS) og studentsamskipnader har ikke idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål, men foreslås likevel videreført som søknadsberettigede aktører.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at Det frivillige Skyttervesen og studentsamskipnader bør kunne søke på spillemidler

Forslag 16

Det fremmes to alternativ når det gjelder hvem som kan søke på hvilke typer anlegg:

- a. Opprettholde dagens skille mellom de som kan søke om tilskudd til alle typer anlegg og de som kun kan søke til enkelte typer anlegg.
- b. Alle søknadsberretigede aktører kan søke om tilskudd til alle typer anlegg

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter forslaget å opprettholde dagens skille mellom de som kan søke om tilskudd til alle typer anlegg og de som kun kan søke til enkelte typer anlegg.

Forslag 17

Søknadsberettigede aktører skal enten være en hovedorganisasjon, eller en medlemsforening eller underliggende organisasjonsledd av en hovedorganisasjon.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at søknadsberettigede aktører enten skal være en hovedorganisasjon, en medlemsforening, eller et underliggende organisasjonsledd av en hovedorganisasjon.

Forslag 18

Det fremmes to alternativ når det gjelder aksjeselskap, samvirkeforetak og stiftelser som søkere:

a. Samtlige eiere, aksjonærer, andelseiere og stiftere av et søknadsberettiget aksjeselskap, samvirkeforetak eller stiftelse skal selv være søknadsberettigede. Ikke søknadsberettigede løypelag og turlag kan inngå som aksjonærer/andelseiere så lenge deres eierandel er mindre enn 50 % av selskapet.

b. Dagens regelverk om at mer enn 50% av aksjene/andelene i et søknadsberettiget selskap skal eies av aktører som selv kan søke om tilskudd, videreføres

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Det har ikke vært vanlig at fortjenestebaserte aktører har vært deleier i anlegg i Drammen kommune. Kommunen utreder muligheter for offentlig-frivillig-privat samarbeid om anleggsutbyggingen i kommunen. Kommunen er innforstått med at midler ikke skal benyttes til fortjeneste, men et forbud mot at det går til fortjeneste setter en stopp for slikt samarbeid. At spillemidler ikke skal gå til fortjeneste bør kunne hindres med 50 % eierandeler hos søknadsberettigede aktører, samt korrekte vedtekter, i tråd med nåværende praksis. Drammen kommunen støtter derfor forslag b.

Forslag 19

«Andre sammenslutninger» foreslås fjernet som søknadsberettiget.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter at «andre sammenslutninger» fjernes som søknadsberettiget.

Forslag 20

Det opprettes nye kriterier for godkjenning av «andre søkere». Disse må

- a. være registrert i frivillighetsregisteret*
- b. være landsdekkende*
- c. ha idrett, fysisk aktivitet eller friluftsliv som hovedformål*
- d. ha en vesentlig del av virksomheten rettet mot aktivitet for barn og ungdom (6-19 år) eller personer med nedsatt funksjonsevne.*
- e. Ved vurdering av godkjenning vil det bli vurdert om andre søknadsberettigede aktører allerede bygger den type anlegg som søkerorganisasjonen primært vil bygge*

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen støtter foreslåtte kriterier for godkjenning av «andre søkere».

Forslag 21

Departementets dispensasjonsadgang under bestemmelsenes pkt. 2.3 avvikles.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter avvikling av Departementets dispensasjonsadgang.

Forslag 22

Dagens adgang for borettslag, bygdelag og velforeninger til å søke om tilskudd til nærmiljøanlegg videreføres ikke i forenklet anleggsordning.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter ikke opp utfasingen av borettslag, bygdelag og velforeninger som søknadsberettigede aktører til spillemidler til nærmiljøanlegg. Fordelingen bør styres av behovsvurderinger, kommunale og regionale planer. Det bør tydeliggjøres at de som velger å starte å

bygge anlegg uten først å ha fått behandlet søknad og tildelt spillemidler, må gjøre dette for egen risiko og regning

Forslag 23

Det innføres en overgangsperiode slik at søkere, som foreslås tatt ut av tilskuddsordningen, vil få behandlet sin søknad så lenge den er fremmet før den reviderte tilskuddsordningen trer i kraft.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter forslaget om å innføre en overgangsperiode der søkere, som foreslås tatt ut av tilskuddsordningen, vil få behandlet sin søknad så lenge den er fremmet før den reviderte tilskuddsordningen trer i kraft.

Forslag 24

Det bes om høringsinstansenes innspill på følgende forslag når det gjelder fylkeskommunenes rolle som søknadsberettiget aktør og forvalter av tilskuddsordningen.

- a. Dagens praksis videreføres.
- b. Innenfor tilskuddsrammen til den enkelte fylkeskommune, kan fylkeskommunen benytte en viss andel (f.eks. inntil 4 % i den ordinære ordningen) til egne anleggsprosjekter. Midler som ikke benyttes til anlegg i fylkeskommunal regi, inngår i den øvrige søknadsbehandlingen. For øvrig gjelder tilskuddsordningens forutsetninger og regelverk som for andre søkere.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune støtter videreføring av dagens praksis med fylkeskommunens rolle i forslag a. Det sikrer likebehandling av fylkeskommunale anlegg, sammenliknet med øvrige søkere.

Forslag 25

Søkere kan søke om spillemidler til anlegg under forutsetning av at de ikke kan være sikre på å motta tilskudd. Søkere som velger å starte å bygge anlegg uten først å ha fått behandlet søknad om spillemidler, gjør dette for egen risiko og regning. For å unngå usikkerheten knyttet til det at søkere i praksis kan søke i en årrekke uten å få midler, foreslås det å sette en begrensning på hvor mange ganger en søknad kan fremmes. Det foreslås at søknad til det samme anlegget kan fremmes inntil tre ganger.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Drammen kommune mener det vil ha negativ effekt på anleggsutviklingen dersom det settes tak på antall forsøk på søknad om spillemidler. Samtlige anlegg som bygges vil komme brukere til gode så lenge det er funksjonelt og tas i bruk. Det er avgjørende å kartlegge behov og prioritere i større grad vil sørge for at de mest nødvendige anleggene bygges først. Regionale tilpasninger kan bidra til en mer behovsvurdert fordeling. Da må det inn gode systemer og krav til vurdering på nasjonalt nivå for å hindre tildelinger som styres av annet enn nettopp behov. Tildelingene må ivareta prinsippet om likebehandling, og ikke være avhengig av politisk innflytelse.

Å sette en maksbegrensning på tre år er samtidig ugunstig for de større kommunene sammenliknet med de små, og dermed ikke ivareta likebehandlingsprinsippet. Selv om man tildeles midler basert på søknadsbeløp vil trolig de små kommunene kunne få spillemidler til samtlige anlegg, da de har kortere

ventetid og færre søknader hvert år, dersom man og tar mindre hensyn til kommunens totale søknadsbeløp.

Videre vil det kunne skape gnisninger mellom kommune og idrettslag. I Drammen er det vedtatt, i samarbeid med idrettsrådet, at lagseide anlegg skal prioriteres fremfor kommunale. Nedprioritering av kommunale anlegg kan medføre at kommuner i krevende økonomiske situasjoner stopper anleggsutbygging, for å ivareta frivilligheten. Eller kan det motsatte skje, at kommunen setter en stopper for frivilligheten for å bygge egne anlegg. I kommuner som Drammen, som er slått sammen av kommunal og distriktsdepartementet er det ulik praksis for hvem som har bygget og drifter anlegg, noe som derfor problematiseres videre av begrensningen på antall forsøk man kan søke. Med hensyn til kommunens og lagenes økonomi er det ikke anledning til å justere eierskap eller ansvar for drift.

For idrettslagene vil det kunne være vanskeligere å få finansiering til bygging av idrettsanlegg. En rekke banker og stiftelser gir midler basert på at søker vil få tilsagn på spillemidler.

Forslag 26

Det innføres en overgangsperiode der søknader som er fremmet før den endrede anleggsordningen har tredd i kraft behandles iht. gjeldende regelverk og praksis, parallelt med at søknader fremmet etter at endret ordning har tredd i kraft behandles iht. nytt regelverk.

Den enkelte fylkeskommune avgjør selv hvordan deres andel av spillemidlene til anlegg fordeles mellom nye og gamle søknader for å få til en hurtig og hensiktsmessig behandling av de gamle søknadene.

Høringsuttalelse Drammen kommune:

Dersom forslag 25 først vedtas, støtter Drammen kommune forslag 26 som en overgangsordning.

Med hilsen

Ole-Petter Askim Vatne
Rådgiver

Dokumentet er sendt elektronisk uten underskrift